

KİVDF
www.kivdf.gov.az

Ərmenistan tərəfinin son addımları işğalçı ölkənin Dağlıq Qarabağ münafişəsini həllində hələ də dinc yoldan uzaq qaçdığıni göstərir. Son günlərdə düşmən tərəfdən cəbhə zonasında atəşkəsin pozulma hallarının artması, eləcə də danışıqlar prosesində təxribatçı mövqə sərgilənməsinə edilən cəhdlər də bunun təsdiqi sayıla bilər.

Bu barədə danışımdan öncə xatırladaq ki, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrinin iştirakı ilə 30 iyun tarixində keçirilən onlayn görüşü ilə bağlı İrəvan yenə qəbul edilməz bir müstəvidən çıxış etdi. Belə ki, görüşlə əlaqədar Ermənistan XİN-in yaydığı məlumatda "Qarabağ xalqının" təhlükəsizliyindən bəhs edilir. Rəsmi Bakı dərhal buna reaksiya verdi və Ermənistanın bu yanaşmasının növbəti təxribat olduğu diqqətə çatdırıldı. Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva bu xüsusda bildirdi: "Ermənistan XİN-in görüşlə bağlı yaydığı açıqlama işğalçı ölkənin ənənəvi olaraq sərgilədiyi tamamilə əsassız mövqeyi növbəti dəfə təkrarlayır. Aydın ki, bölgədəki gərginliyin, ritorikanın, qarşıdurmanın, düşmənçiliyin kökündə Ermənistanın təcavüzkar siyasəti, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərini hərbi işğal altında saxlaması və bu ərazilərdəki çoxsaylı yerli azərbaycanlıya qarşı etnik təmizləmə həyata keçirməsi durur. Əhalini sülhə hazırlamaq öhdəliyindən danışan Ermənistan bu öhdəliyinə əməl edərək işğalçı qüvvələrini Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarından çıxarmalı və məcburi köçkünlərin öz evlərinə geri dönməsinə maneə yaratmamalıdır. O ki qaldı Ermənistan XİN-in istinad etdiyi "Qarabağ xalqı" ifadəsinə, hamiya, elə Ermənistanın özünə də çox yaxşı bəllidir ki, "Qarabağ xalqı" adlı anlayış mövcud deyil. Qarabağda yaşayan ermənilər Azərbaycanın bu bölgəsində yaşayan iki icmaddan birini təşkil edir. Qarabağın azərbaycanlı icması Ermənistanın təcavüzü nəticəsində evlərinə didərgin düşüb, məcburi köçküne çevrilib. Münafişənin həlli üzrə aparılan danışıqların məqsədi də elə bu insanların pozulmuş fundamental hüquq və azadlıqlarının bərpasıdır. Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın

ərazilərindən çıxarılmasının təmin edilməsidir. Bölgədə davamlı sülh, sabitlik və təhlükəsizliyin təmin olunmasının başqa yolu yoxdur". İndi sirs deyil ki, Ermənistan danışıqlarda bu mövqeyində qalmaqda davam edərək, ümumiyyətlə danışıqlar prosesinin özü ciddi sual altına düşəcək. Digər tərəfdən, İrəvan burada nəzərə almalıdır ki, həmsədrələr də "Dağlıq Qarabağ xalqı" anlayışını qəbul etmir. Onların da yanaşmasına əsasən, sadəcə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin əhalisi anlayışı var ki, bu da bölgənin erməni və azərbaycanlı icmalarını əhatə edir. 1992-ci ilin mart ayında keçirilmiş ATƏT-in Helsinki sammitinin yekun sənədində də qeyd edilmiş kimi, Ermənistan və Azərbaycan münafişə tərəfləri, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin erməni və azərbaycanlı icmaları isə münafişənin maraqlı tərəfləridir. Bu fonda hesab edilir ki, Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin münafişənin formatını təhrif etməyə çalışması İrəvanın qeyri-konstruktiv mövqeyinin daha bir göstəricisidir və yekun sülhün əldə olunmasını ləngidir. Halbuki, rəsmi Bakı açıq bəyan edir ki, Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı və erməni icmaları yalnız Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində, birgə sülh şəraitində yaşaya bilərlər. Amma görünən budur ki, Ermənistan daha heç də bu realığı anlamırlar. Təbii ki, bu da danışıqların davam etdirilməsini sual altına almaqla savaşı tətikləyən faktorlardan biri qismində çıxış edir.

Savaşa təkən verən daha bir amil isə düşmənin cəbhə təxribatlarının yekun intensivləşməsidir. Müdafiə Nazirliyinin məlumatlarından da görünür ki, son günlərdə düşmən atəşkəsin rejimini daha çox pozmağa başlayıb. Bu isə savaştan başqa heç nəyə xidmət etmir. Məsələn bu tərəfinə nəzər salan ehtiyatda olan polkovnik Şair Ramaldanov qeyd edir ki, Azərbaycan ordusu Ermənistanın istənilən təxribatının qar-

Ərmenistan tərəfinin son addımları işğalçı ölkənin Dağlıq Qarabağ münafişəsini həllində hələ də dinc yoldan uzaq qaçdığıni göstərir. Son günlərdə düşmən tərəfdən cəbhə zonasında atəşkəsin pozulma hallarının artması, eləcə də danışıqlar prosesində təxribatçı mövqə sərgilənməsinə edilən cəhdlər də bunun təsdiqi sayıla bilər.

şısını almaq qüdrətindədir. Ordumuz Ali Baş Komandanın müharibə əmrini gözləyir. O bildirib ki, Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan köhnə müharibə kartından istifadə edir: "Ermənistan tərəfinin son zamanlar cəbhə intensiv pozması tamamilə siyasi bir prosesdir. Məsələ ondadır ki, hazırda Ermənistan siyasi proseslər olduqca mürəkkəbdir. Xüsusilə son günlər kütləvi həbslərin başlaması, pandemiya ilə mübarizədə uğursuzluqlar və iqtisadi problemlər Paşinyana qarşı etirazların çoxalmasına səbəb olub. Faktiki olaraq, bu gün Paşinyan 2 il öncə ciddi dəstəyi sayəsində hakimiyyətə gəlmiş xalqla indi üz-üzə qalıb. Bundan əlavə, bir çox müxalifət partiyalarının Paşinyana qarşı birləşməsi Ermənistan baş verən siyasi tablolu göz önünə sərir. Mövcud siyasi vəziyyətdən xalqın fikrini yalnız cəbhə xəttində atəşkəsi intensiv pozmaqla, daxili auditoriyaya müharibə faktorunu xatırladaraq çıxmaq olar. Yəni "müharibə hər an başlaya bilər, belə bir zamanda birlik lazımdır" mesajı verilir". Polkovnik qeyd edib ki, istər Paşinyan olsun, istərsə də ondan sonra başqa bir erməni lider, düşmənin Qarabağ siyasətində dəyişən bir şey olmayacaq: "Ermənistan hakimiyyətə kim gəlirsə, mövcud vəziyyəti uzatmaqdan başqa bir şey etməyəcək. Hazırda ordumuz cəbhə xəttində ayıq-sayıqdır. Düşmənin istənilən təxribatına layiqli cavab verməyə hazırıq. Bu məqsədlə

müdafiə nazirimiz də tez-tez ön xəttə səfərlər edir, vəziyyətlə yerində tanış olur". Elə ermənilər özləri də indiki halda savaşı başlanmasını və Ermənistanın ağır duruma düşəcəyini istisna etmir. Regional məsələlər üzrə erməni ekspert Karen Hovhannisyan da qeyd edir ki, Azərbaycan savaşa daha yaxşı və intensiv şəkildə hazırlıq görür: "Cəbhə zonasında Azərbaycan son dövrlərdə yeni hərbi hissələr açıb. Daha bir qıqqətçəkən hal odur ki, Naxçıvanda beşmərtəbəli, 398 çarpayısı, 250 xəstə otağı olan və hər mərtəbəsində 5 şöbə fəaliyyət göstərəcək hospital inşa olunur". Hovhannisyan bildirib ki, inşa olunan hospitalın koronavirusla əlaqəsi yoxdur, çünki hospitalın inşa olunması barədə hələ 2016-cı ildə danışıq, ancaq tikinti işlərinin əsası 2018-ci ildə qoyulub: "Tikinti işləri sona yaxınlaşır, deyirlər ki, bu ilin dekabrında işlər tamamilə başa çatacaq. Hospital erməni mövqələrindən uzaqda yerləşir. Biz nəzərə almalıyıq ki, bu hərbi hospital nəinki Ermənistanla müəyyən hərbi gərginlik olacağı təqdirdə lazım olacaq, həmçinin Türkiyə müəyyən şərtlərdə, müəyyən hallardan çıxış edərək ondan istifadə edə bilər". Erməni ekspert həmçinin vurğulayıb ki, Azərbaycan tərəfi qeyd edilən hərbi hospitalın MDB ərazisində ən böyük hospitalların biri olacağını bildirir: "Düşünürəm ki, bu hospital da savaşa hazırlığın bir hissəsidir. Çünki müharibə zamanı Azərbaycanın istifadə edəcəyi əsas ərazilərdən bi-

ri məhz Naxçıvan olacaq". Burada erməni mediası diqqəti həm də ona yönəldir ki, hazırkı şəraitdə Ermənistan tək qaldığı halda Türkiyə, Rusiya kimi böyük güclərin Azərbaycana dəstəyi artır. Məsələn, "Past" qəzeti yazır ki, Paşinyanın antirus siyasəti bu fonda Ermənistan baha başa gələcək: "Artıq faktır ki, Rusiya siyasi dairələri son bir neçə ayda Ermənistan antirus ovqatının artmasından olduqca narahatdır, xüsusən də təkə iqtidaryönlü dairələrin deyil, müxtəlif hökumət nümayəndələrinin və deputatların da bu işlə məşğul olmasından əndişə keçirir. Ermənistan hakimiyyətinin ən yüksək dairələrinə bu narahatlıq barədə sual etdikdə, onlar bunun Ermənistan daxili siyasi problem kimi qələmə vermək, "çiyinlərini çəkirlər". Rusiya dairələrindəki yeni narahatlıq dalğası yalnızca sosial şəbəkələrin erməni bölümündə deyil, həm də hökumətyönlü mediada açıq antirusiya təbliğatından ibarət müxtəlif materialların dərci ilə əlaqədardır. Rusiyanın Ermənistandakı səfirliyi bununla bağlı artıq bir neçə "kifayət qədər əhatəli analitik material"ı Moskvaya göndərib. Belə sözləşmələr deyil, yaxın günlərdə Rusiya əleyhinə yeni kampaniya başlayacaq. Eyni mənbələrə görə, narahatlıq eyni zamanda Rusiya televiziya kanallarının bağlanmasını nəzərdə tutan "Audiovizual media haqqında" qanun üzündən daha da artıb. Artıq bu barədə Rusiya səfirliyi sət bəyanatla çıxış edib.

Gərginləşən münafişələri indiki halda Ermənistan üçün yaxşı heç nə vəd etməyi halda, Azərbaycanın prosesdə maksimal dərəcədə faydalanmağa çalışacağı qətiyyəti şübhə doğurmur". Ermənistanın "Qaraparak" nəşri isə yazır ki, qəzəbli Rusiya qaz məsələsindən sonra "Metsamor" atom elektrik stansiyası ilə də bağlı sət addımlar atacaq: "Atom stansiyası ermənilər üçün təkə enerji yox, həm də fiziki təhlükəsizlik məsələsidir. Vaxtilə atom stansiyası bağlanıb, daha sonra Ermənistan hakimiyyəti başa düşüb ki, atom stansiyası olmadan mümkün deyil.

Rusiya da bu məsələdə maraqlı idi, Ermənistan Rusiya və "Rosatom" ilə müqavilə imzalayıb, sonuncu təmir işlərini üzünə götürüb, kredit verib. Amma indi gərgin münafişələri Rusiyanın bu istiqamətdə də siyasətinə təsir edir. Belə vəziyyətdə hansısa mərhələdə atom stansiyası bağlanma təhlükəsi qarşısında dayanacaq, Ermənistan yenidən sərinqəşlər erasına qayıdacaq. Onda Azərbaycan və Türkiyə kimi ölkələr Ermənistan daha çox təzyiq edə biləcək". Hesab edilir ki, belə durumda zəifləyən Ermənistanın Qarabağ siyasətini də davam etdirməsi mümkünsüzdür.

~ À Ü È Ð † u q n

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.